

Oponentský posudek na diplomovou práci:

NOSEK, Petr, Východočeské panství Opočno v letech 1618 – 1638 (The East-Bohemian Manor of Opočno in the Years 1618-1638), ÚČD FF UK v Praze, vedoucí práce Prof. PhDr. Jaroslav Čechura DrSc., s. 154.

Předložená práce se zabývá východočeským panstvím Opočno. I když název říká, že sledované období je vymezeno roky 1618 a 1638, ve skutečnosti se poměrům na opočenském dominiu věnuje poměrně zevrubně už od roku 1581, z něhož pochází první urbář pro toto panství.

Logicky strukturovaná diplomová práce je rozdělena do sedmi kapitol. Úvodní kapitola představuje jakési seznámení se situací rodu Trčků z Lípy mezi léty 1618 a 1636 a také krátké zamyšlení nad tím, proč byla dosavadní historiografií tomuto rodu věnována poměrně malá pozornost. Diplomant nás zde stručně seznamuje s použitou literaturou a také s širokou pramennou základnou, z níž vycházel a jejíž rozsah považuji za jeden z významných kladů této práce. Jedná se o nejen o materiál z fondu Velkostatek Opočno uložený v SOA Zámrsk (urbáře z let 1581 a 1598, taxa panství opočenského z roku 1636, Knihy počtů apod.), ale i o prameny z fondů České dvorské kanceláře, České dvorské komory, Desek zemských, Staré manipulace a dalších.

V druhé kapitole se Petr Nosek podrobně věnuje územnímu vývoji trčkovských držav v severovýchodních Čechách a také dějinám rodu od 1. poloviny 15. století do roku 1636. Vzhledem k pro čtenáře poněkud nesnadné orientaci ve vyjmenovávaných statcích by bylo ale užitečné připojit mapku, v níž by tyto územní změny byly zaznamenány a která by ukazovala především podobu opočenského panství v námi sledovaném období.

V třetím oddílu diplomant popisuje městečko Opočno a stavební vývoj opočenského zámku. Na základě dochovaných pramenů (zejména inventáře z roku 1635 a Taxy panství Opočno z roku 1636) se pokouší, po mém soudu velmi zdařile, o rekonstrukci podoby zámeckých interiérů a popis jejich každodenního fungování na konci 16. a v první třetině 17. století. Je jen škoda, že zde nepoukázal i na další práce věnované raně novověkým inventářům¹ a nepokusil se o určité srovnání s jejich poznatky. Jeho pozornosti rovněž neuniklo personální složení a

¹ Například BALÁŠOVÁ, Michaela, *Funkční a prostorové uspořádání renesančního zámku v Ahníkově*, in: Comotovia 2007. Sborník příspěvků z konference věnované výročí 550 let udělení znaku města Chomutova (1457-2007), Chomutov, 6. 11. 2007, Chomutov 2008, s. 87-105; ASCHENBRENNER, Martin, *Zákupský inventář z roku 1608*. Bezděz 14, 2005, s. 223-240; TÝŽ, *Interiéry zámku v Zákupcech v polovině 19. století a možnosti jejich rekonstrukce*, Bezděz 16, 2007, s. 175-190; HOSÁK, Ladislav, *Nejstarší inventář zámků Police a Budkova z r. 1678*, Vlastivědný sborník Moravskobudějovicka 2008, č. 2, s. 158-159.

fungování dvora Jana Rudolfa Trčky z Lípy a jeho rodiny, přičemž tentokrát využil především pramenů účetní povahy.

V další části, jež tvoří vlastní těžiště celého textu, se autor zabývá velmi podrobně velkostatkem Opočno: výrobou zemědělskou (činnost dvorů, ovčínů, obilnářství, ovocnářství, dobytkářství) i nezemědělskou (lesnictví a myslivost, rybníkářství, pivovarnictví, vinopalna, mlýny, sklářství, železářství, plátenictví atd.) a jeho vlastním chodem.

Autor nám kombinací obecného úvodu a vlastních poznatků vycházejících z jeho znalosti relevantních pramenů poskytuje poměrně zevrubnou a konkrétní sondu do chodu raně novověkého velkostatku. Navíc se zdá, že je dobře obeznámen se zemědělskými postupy, výrobními technologiemi i odbornou terminologií (nevýznamnou výjimkou je jen zahrnutí semence, tedy konopí, mezi obilniny [s. 44]).

Tato část práce se pak autorovi stává podkladem pro závěrečné shrnující konstatování, že opočenský velkostatek patřil, stejně jako např. smiřické panství, mezi rozvinuté režijní velkostatky. Navazuje tak především na práce Jaroslava Čechury, jenž se v minulosti zabýval předbělohorským velkostatkem.

Po kapitole šesté, která obsahuje seznam použité literatury a pramenů, je zařazena edice inventáře opočenského a smiřického panství z roku 1635, jež svým rozsahem tvoří téměř polovinu diplomové práce.

Tato – částečně komentovaná – edice je bezpochyby chvályhodným počinem a její zhotovení bylo jistě i časově náročné. Při práci se autor řídil zásadami používanými pro editaci raně novověkých textů a zdá se, že se svého úkolu zhostil velmi pečlivě. Je nepochybné, že edičním zpřístupněním uvedeného pramene usnadnil práci případným dalším badatelům.

Při souhrnném hodnocení práce je potřeba ještě říci, že důkladnost, s níž se autor věnuje některým otázkám, je s ohledem na téma práce a také to, že v těchto momentech čerpá výhradně ze sekundární literatury, někdy trochu překvapivá (např. podkapitola 4.1. o genezi šlechtického velkostatku v Čechách začínající již v raném středověku nebo prostor věnovaný dějinám rodu Trčků z Lípy). Pro celkové vyznění práce to ale nepředstavuje žádný problém.

Jazyková stránka předkládané práce je až na občasné stylistické neobratnosti a několik málo gramatických prohřešků (vzhledem k jejich počtu ale snadno omluvitelných) na dobré úrovni. I množství překlepů nebo vynechaných slov – většinou se jedná o předložky – je velmi malé. Bylo by ale zapotřebí sjednotit psaní velkých a malých písmen u jmen jednotlivých dvorů (např. s. 71).

Tato práce splňuje všechny formální náležitosti stanovené pro výslednou podobu diplomových prací na Filozofické fakultě. Stejně tak svou úrovní – ať už odbornou nebo

stylistickou – zcela odpovídá obecným standardům. I přes některé postřehy z mé strany ji proto navrhuji vzhledem k dobré úrovni a k tomu, že autor v ní prokázal dostatečnou odbornou způsobilost a přinesl množství nových poznatků, hodnotit známkou **výborně**.

V Praze dne 14.9. 2009

Mgr. Veronika Boháčová

Veronika Boháčová